

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8753/2556

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยเขาสมอคร้าโจทก์ นายสมศักดิ์ บุญเรืองจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.วิ.พ. มาตรา 1, ป.พ.พ. มาตรา 1012, ป.พ.พ. มาตรา 1015, ป.พ.พ. มาตรา 1025

ย่อ / หลักกฎหมาย

ผู้ที่จะเป็นคู่ความในคดีโดยเป็นโจทก์ยื่นคำฟ้องหรือเป็นจำเลยที่ถูกฟ้องต่อศาลได้นั้น จะต้องเป็นบุคคลตาม ป.วิ.พ. มาตรา 1 (11) ซึ่งบัญญัติว่า "คู่ความ หมายความว่า บุคคลผู้ยื่นคำฟ้องหรือถูกฟ้องต่อศาล ฯลฯ" และคำว่า บุคคล นั้น ตาม ป.พ.พ. ได้แก่ บุคคลธรรมดาและนิติบุคคล กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยเขาสมอคร้า ที่เป็นโจทก์นั้นมิใช่บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล โจทก์เป็นเพียงคณะบุคคลมิใช่บุคคลตามกฎหมายจึงไม่อาจเป็นคู่ความในคดีนี้ได้ และการรวมกันก่อตั้งกลุ่มออมทรัพย์โจทก์เป็นการตกลงเข้ากันเพื่อกระทำการร่วมกันโดยไม่ปรากฏจากการนำสืบของโจทก์ว่ามีวัตถุประสงค์จะแบ่งปันผลกำไรอันจะพึงได้แต่กิจการที่ทำจึงไม่เข้าลักษณะเป็นสัญญาจัดตั้งห้างหุ้นส่วนสามัญตาม ป.พ.พ. มาตรา 1012 ประกอบมาตรา 1025 อีกทั้งการรวมกลุ่มโจทก์มิได้มีการจดทะเบียนเป็นห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคลตาม ป.พ.พ. มาตรา 1015 โจทก์จึงไม่เป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย นอกจากนี้ ส. ก็ได้ฟ้องคดีในฐานะบุคคลธรรมดา หรือได้รับมอบอำนาจจากสมาชิกทั้งกลุ่มของกลุ่มออมทรัพย์โจทก์ให้ฟ้องคดีนี้ เมื่อโจทก์มิใช่บุคคลตามกฎหมาย จึงไม่มีอำนาจฟ้อง

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยชำระเงินจำนวน 156,337.55 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ต่อปี ของต้นเงินจำนวนดังกล่าวนับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ จำเลยให้การขอหยักฟ้อง ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยชำระเงิน 116,354 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7.5 ของต้นเงินดังกล่าว นับถัดจากวันที่ 25 พฤษภาคม 2549 เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ กับให้จำเลยใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์โดยกำหนดค่าทนายความ 5,000 บาท ค่าขออื่นในหยัก จำเลยอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 6 พิพากษากลับ ให้ยกฟ้องโจทก์ ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสองศาลให้เป็นพับ คืบค่าขึ้นศาลชั้นอุทธรณ์ให้แก่จำเลยจำนวน 682 บาท โจทก์ฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงที่คู่ความมิได้โต้เถียงกันในชั้นนี้รับฟังเป็นยุติว่า กลุ่มออมทรัพย์โจทก์เป็นการรวมกลุ่มของชาวบ้านหมู่ที่ 8 ตำบลวงษ์ อำเภอฟาร์มโพธิ์ จังหวัดพิษณุโลก โดยมีนายสุนทรเป็นประธานกลุ่ม ส่วนจำเลยเป็นสมาชิกของกลุ่ม การดำเนินกิจการของโจทก์กระทำโดยสมาชิกนำเงินมาลงหุ้นเพื่อสั่งซื้อสินค้าประเภทปุ๋ยและยาฆ่าแมลงมาจำหน่ายให้แก่สมาชิกในราคาถูก และจะเก็บเงินหลังจากมีการเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้ว มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ว่า โจทก์มีอำนาจฟ้องหรือไม่ เห็นว่า ผู้ที่จะเป็นคู่ความในคดีโดยเป็นโจทก์ยื่นคำฟ้องหรือเป็นจำเลยที่ถูกฟ้องต่อศาลได้นั้น จะต้องเป็นบุคคลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 1 (11) ซึ่งบัญญัติว่า "คู่ความ หมายความว่า บุคคลผู้ยื่นคำฟ้องหรือถูกฟ้องต่อศาล ฯลฯ" และคำว่า บุคคล นั้น ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้แก่ บุคคลธรรมดาและนิติบุคคล สำหรับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านห้วยเขาสมอคร้าที่เป็นโจทก์นั้นมิใช่บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล โจทก์เป็นเพียงคณะบุคคลมิใช่บุคคลตามกฎหมายจึงไม่อาจเป็นคู่

ความในคดีได้ โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้อง ส่วนที่โจทก์ฎีกาว่า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหัวเขาสมอคร้าโจทก์เป็นการรวมตัวกันและมีวัตถุประสงค์นำเงินลงหุ้นกันสั่งซื้อสินค้าประเภทปุ๋ยและยาฆ่าแมลงมาจำหน่ายให้แก่สมาชิกและเก็บเงินภายหลังจากการเก็บเกี่ยวผลผลิตได้แล้ว เข้าลักษณะห้างหุ้นส่วนสามัญ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1025 การที่หุ้นส่วนโดยเสียงข้างมากต่างตกลงให้นายสุนทรเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ นายสุนทรจึงมีอำนาจจัดการแทนหุ้นส่วนทั้งหมด เมื่อถูกจำเลยซึ่งเป็นหุ้นส่วนของห้างโต้แย้งสิทธิและทำผิดวัตถุประสงค์ของห้าง นายสุนทรจึงมีอำนาจฟ้องแทนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหัวเขาสมอคร้าได้ โจทก์จึงมีอำนาจฟ้องนั้น เห็นว่า การร่วมกันก่อตั้งกลุ่มออมทรัพย์โจทก์เป็นการตกลงเข้ากันเพื่อกระทำการกิจการร่วมกัน โดยไม่ปรากฏจากทางนำสืบของโจทก์ว่ามีวัตถุประสงค์จะแบ่งปันกำไรอันจะพึงได้แต่กิจการที่ทำ จึงไม่เข้าลักษณะเป็นสัญญาจัดตั้งห้างหุ้นส่วนสามัญตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1012 ประกอบมาตรา 1025 อีกทั้งการรวมกลุ่มออมทรัพย์โจทก์มิได้มีการจดทะเบียนเป็นห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1015 โจทก์จึงไม่เป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย นอกจากนี้ นายสุนทรก็ได้ฟ้องคดีในฐานะบุคคลธรรมดา หรือได้รับมอบอำนาจจากสมาชิกทั้งหมดของกลุ่มออมทรัพย์โจทก์ให้ฟ้องคดีนี้ เมื่อโจทก์ไม่ใช่บุคคลตามกฎหมายย่อมไม่มีอำนาจฟ้อง กรณีไม่จำต้องวินิจฉัยประเด็นอื่นต่อไป ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 6 พิพากษายกฟ้อง ศาลฎีกาเห็นฟ้องด้วย ฎีกาของโจทก์ฟังไม่ขึ้น พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นฎีกาให้เป็นพับ

องค์คณะ

สมชาติ ธัญญาวินิชกุล · อนันต์ ชุมวิสูตร · ชัยยุทธ ศรีจำนงค์

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/8753/2556>